

2^ο

Εκπαιδευτικό
Σεμινάριο

**Βασικές Επιστήμες
για τον Ογκολόγο**
(Βιολογία, Ανοσολογία,
Φαρμακολογία,
Παθολογική Ανατομική)

2018 **18-19 ΜΑΪΟΥ**

Ξενοδοχείο
Radisson Blu Park Hotel

20 ΜΑΪΟΥ

Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ
Αθήνα

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Χαιρετισμός

Αγαπητοί σπουδαστές και σπουδάστριες,

Σας καλωσορίζουμε στο 2^ο σεμινάριο του 6^{ου} Κύκλου Σπουδών της Ελληνικής Ακαδημίας Ογκολογίας (Ε.ΑΚ.Ο).

Μετά την πρώτη συνάντησή μας στη Λάρισα επιστρέφουμε στην Αθήνα για ένα εντατικό διήμερο αφιερωμένο στις βασικές γνώσεις βιολογίας, ανοσοολογίας, παθολογικής ανατομικής και φαρμακολογίας, που πρέπει να κατέχει ο παθολόγος-ογκολόγος για τη κατανόηση της ασθένειας, αλλά και για την επιλογή της κατάλληλης θεραπείας στη καθημερινή κλινική πράξη. Και αν πριν από μερικά χρόνια η συζήτηση για μεταλλάξεις ή έκφραση γονιδίων, υγρή βιοψία, πληθυσμούς λεμφοκυττάρων και φαρμακογονιδωματική περιορίζονταν σε ερευνητικές συναντήσεις ενός εργαστηρίου, τώρα πια αποτελούν όρους που χρησιμοποιούμε κατά τις καθημερινές μας επισκέψεις στους θαλάμους και παραμέτρους που καθορίζουν τη θεραπευτική μας στρατηγική.

Το 2ο Σεμινάριο αυτού του κύκλου που επιμελήθηκαν οι κύριοι Αριστείδης Ηλιόπουλος, Αθανάσιος Κωτσάκης και Γεώργιος Πενθερουδάκης με στόχο να μας παρουσιάσουν τις βασικές αλλά και νεότερες γνώσεις βιολογίας, γενετικής, ανοσοολογίας, παθολογικής ανατομικής και φαρμακολογίας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης ενδιαφέρουσες διαλέξεις για τη χρηματοδότηση της έρευνας και την ανάπτυξη φαρμάκων. Πιστοί στο σκεπτικό της ενίσχυσης της διαδραστικής συμμετοχής σας, συνεχίζουμε τις συναντήσεις σε μικρές ομάδες με στόχο την καλύτερη εμπέδωση της γνώσης.

Για πρώτη φορά σε σεμινάριο της ακαδημίας, σας δίνουμε την ευκαιρία να επισκεφθείτε ένα ερευνητικό εργαστήριο για μια παρουσίαση των βασικών τεχνικών γενετικής ανάλυσης και συζήτηση των προκλήσεων στην ανάλυση των αλληλαγών του DNA.

Τέλος με αφετηρία το 2^ο σεμινάριο απομακρύνουμε στο εξής από την Ε.ΑΚ.Ο. τη ζάχαρη και τα trans λιπαρά, εναρμονιζόμενοι με τη πρωτοβουλία της εταιρείας μας για πρόληψη του καρκίνου μέσω αλλαγής του τρόπου ζωής.

Σας ευχόμαστε ένα συναρπαστικό διήμερο!

Ο Πρόεδρος της ΕΟΠΕ
Ιωάννης Μπουκοβίνας

Οι Διευθυντές Σπουδών
Σοφία Αγγελάκη
Εμμανουήλ Σαλούστρος

Διευθυντές Σπουδών:

Σοφία Αγγελιάκη, Εμμανουήλ Σαλούστρος

Επιστημονικοί Υπεύθυνοι:

Α. Ηλιόπουλος, Α. Κωτσάκης, Γ. Πενθερουδάκης

Επιστημονικό πρόγραμμα

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΜΑΪΟΥ 2018

12:30 -13:00 Προσέλευση - Εγγραφή Συμμετεχόντων

13:00 -18:15 1^η ΕΝΟΤΗΤΑ: **Βιολογία του Καρκίνου**
Προεδρείο: Α. Ηλιόπουλος, Γ. Πενθερουδάκης

13:00-13:30 Βασικοί μηχανισμοί ογκογένεσης Αθ. Κοτσίνας

13:30-14:00 Μηχανισμοί επιδιόρθωσης του DNA και η απορρύθμισή τους στον καρκίνο Ι. Πατέρας

14:00-14:30 Βασικοί μηχανισμοί αγγειογένεσης και μετάστασης Θ. Φώτσης

14:30-15:00 Εξερευνώντας σηματοδοτικά μονοπάτια στον καρκίνο για εξατομικευμένες θεραπευτικές παρεμβάσεις Γ. Μόσιαλος

15:00-15:30 Συζήτηση

15:30-16:00 Διάλειμμα Καφέ

16:00-16:30 Ο κυτταρικός κύκλος και η ρύθμισή του Ζ. Λυγερού

16:30-17:15 Γενετική Ετερογένεια των Όγκων - ο ρόλος της υγρής βιοψίας στη διάγνωση και στην παρακολούθηση του καρκίνου Ι. Μούντζιος

17:15-18:00 Αλληλοϋσχισι DNA: Μοριακές τεχνικές στην Ογκολογία - Ανάλυση δεδομένων Α. Παπαδοπούλου

18:00-18:15 Συζήτηση

18:15-18:30 Διάλειμμα Καφέ

18:30-19:00 ΔΙΑΛΕΞΗ:
Χρηματοδότηση της έρευνας (αναζήτηση και αίτηση). Ν. Ταβερναράκης19:00-20:30 2^η ΕΝΟΤΗΤΑ: **Φαρμακολογία για τον Ογκολόγο**
Προεδρείο: Π. Παππάς, Αχ. Γραβάνης

19:00-19:30 Βασικές αρχές αντινεοπλασματικής θεραπείας: κυτταροτοξικά φάρμακα, στοχεύουσες θεραπείες, ορμονοθεραπεία Αχ. Γραβάνης

19:30-20:00 Βασικές αρχές ADME (absorption, distribution, metabolism, and excretion) στην φαρμακολογία αντινεοπλασματικών παραγόντων Π. Παππάς

20:00-20:30 Αντινεοπλασματικά φάρμακα, νεφρική/ηπατική ανεπάρκεια και γηριατρική ηλικία. Μ. Βασιλαματζής

ΣΑΒΒΑΤΟ 19 ΜΑΪΟΥ 2018

09.00-11.15	3^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Βασικές Αρχές Παθολογικής Ανατομικής του Καρκίνου Προεδρείο: Γ. Κουκούλης, Α. Μπατιστάτου	
09.00-09.30	Βασικές αρχές Παθολογικής Ανατομικής - από την βιοψία στο αποτέλεσμα.	Α. Μπατιστάτου
09.30-10.00	Βασικές αρχές και εφαρμογές ανοσοιστοχημείας, FISH, CISH, υβριδισμού	Χρ. Βαθαβάνης
10.00-10.30	Οι εφαρμογές των μοριακών τεχνικών στην ταξινόμηση των νεοπλασμάτων	Α. Κουτσόπουλος
10.30-11.00	Η συμβολή του παθολογοανατόμου στη θεραπευτική απόφαση	Γ. Κουκούλης
11.00-11.15	Συζήτηση	
11.15-11.45 Διάλειμμα Καφέ		
11.45-12.15	ΔΙΑΛΕΞΗ: Παρεμβαίνοντας στο ανθρώπινο γονιδίωμα: το σύστημα CRISPR/CAS	Α. Μαγκλήρα
12.15-12.45	ΔΙΑΛΕΞΗ: Από τη χημική ουσία στην κλινική μελέτη: το "ταξίδι" του φαρμάκου από το εργαστήριο στο ράφι	Σ. Λιναρδόπουλος
12.45-14.30 Ελαφρύ γεύμα		
14.30-18.15	4^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Ανοσολογία και ανοσοθεραπεία του καρκίνου Προεδρείο: Γ. Πενθερουδάκης, Α. Κωτσάκης	
14.30-15.00	Βασικές Αρχές Ανοσολογίας για τον Κλινικό Ογκολόγο-Ανοσοεπιτήρηση	Μ. Τσιατάς
15.00-15.30	Ανοσοθεραπεία του καρκίνου (Εμβόλια, Checkpoint inhibitors, Adoptive cell therapy, CARs)	Μ. Τσιατάς
15.30-16.00	Η σημασία του μικροπεριβάλλοντος του όγκου στην εξέλιξη του καρκίνου και στη θεραπευτική του αντιμετώπιση -Immunoscore	Π. Φούκας
16.00-16.30 Διάλειμμα Καφέ		
16.30-17.00	Ο ρόλος των βιοδεικτών στην ανοσοθεραπεία-Μηχανισμοί αντίστασης	Κ. Μπαξεβάνης
17.00-17.30	Μικροβίωμα, διατροφή και ανοσοθεραπεία έναντι του καρκίνου	Α. Ηλιόπουλος
17.30-18.00	Τοξικότητα των Immune Checkpoint inhibitors και αρχές αντιμετώπισης	Δ. Πετράκης
18.00-18.15	Συζήτηση	
18.15-18.30 Διάλειμμα Καφέ		

18:30-19:00 Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής

19:00-20:30 5^η ΕΝΟΤΗΤΑ: **Workshops**

Ομάδα Α: Παθολογική Ανατομική

Χρ. Βαθαβάνης

Ομάδα Β: Μοριακή Βιολογία

Α. Ηλιόπουλος

Ομάδα Γ: Ανοσολογία

Κ. Μπαξεβάνης

Ομάδα Δ: Φαρμακολογία

Π. Παππάς

** Οι σπουδαστές χωρίζονται σε μικρές ομάδες σε τραπέζια εργασίας*

20:30 Λήξη Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΜΑΪΟΥ 2018

Workshop: **Ανιχνεύοντας μεταλλάξεις στον κληρονομικό καρκίνο**

10.00-10.30 Προσέλευση

10.30-10.40 Καλωσόρισμα - Εισαγωγή στο workshop

Φθ. Φωστήρα

10.40-10.55 Εισαγωγή στα σύνδρομα κληρονομικού καρκίνου

Φθ. Φωστήρα

10.55-11.20 Λήψη οικογενειακού ιστορικού και κατασκευή
γενεαλογικού δέντρου

Π. Αποστόλου

11.20-11.30 Hands on: Simulation κατασκευής γενεαλογικού δέντρου

Φθ. Φωστήρα

Π. Αποστόλου

11.30-12.00 Πειραματικές προσεγγίσεις για την ανίχνευση και
κατηγοριοποίηση μεταλλάξεων

Φθ. Φωστήρα

Α. Βαγενά

12.00-12.20 **Διάλειμμα**

12.20-12.40 Μεταλλάξεις: ονοματολογία και κατηγοριοποίηση

Φθ. Φωστήρα

12.40-13.00 In silico εργαλεία για την αξιολόγηση ευρημάτων

Π. Αποστόλου

13.00-13.45 Εργαλεία βιοπληροφορικής για την ανάλυση
δεδομένων Αλληλοϋχίσης Επόμενης Γενιάς

Δ. Καθηφακάκου

13.45-14.00 Hands on: Simulation ανάλυσης δεδομένων

Δ. Καθηφακάκου

14.00-14.30 **Διάλειμμα**14.30-15.30 Εργαστηριακός αλγόριθμος για την ανίχνευση
μεταλλάξεωνΕξαγωγή DNA από περιφερικό αίμα, αλυσιδωτή
αντίδραση πολυμεράσης, ηλεκτροφόρηση
σε πήκτωμα αгарόζης και αλληλοϋχίση κατά Sanger

Φθ. Φωστήρα

Μ. Παπαμεντζελοπούλου

Π. Αποστόλου

Α. Δελημήτσου

15.30 Συμπεράσματα - Λήξη Workshop

Διδάσκοντες (faculty)

Όνοματεπώνυμο	Ειδικότητα	Τίτλος/Νοσοκομείο/Πανεπιστήμιο
Αγγελιάκη Σοφία	Παθολόγος - Ογκολόγος	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παθολογικής Ογκολογίας, Ιατρική Σχολή, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Αποστόλου Παρασκευή	Μοριακή Διαγνωστική	PhD, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Εργαστήριο Μοριακής Διαγνωστικής
Βαγενά Ανδρομάχη	Μοριακή Διαγνωστική	MSc, Διδακτορική Φοιτήτρια, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Εργαστήριο Μοριακής Διαγνωστικής
Βαλαβάνης Χρήστος	Παθολογοανατόμος	Επιμελητής Α', Επιστημονικός Υπεύθυνος Μονάδας Μοριακής Ιστοπαθολογίας, Τμήμα Παθολογικής Ανατομικής, Ε.Α.Ν.Π. "Μεταξά
Βασιλαμάτζης Μιχαήλ	Παθολόγος - Ογκολόγος	Επιστημονικά & Διοικητικά Υπεύθυνος Ογκολογικής Κλινικής, Γ.Ν.Α. «Ο Ευαγγελισμός»
Γραβάνης Αχιλλέας	Φαρμακολογία	Καθηγητής Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης, Συνεργαζόμενος Καθηγητής Κέντρο Ανάπτυξης Φαρμάκων Πανεπιστημίου Northeastern
Δελημήτσου Αγγελική	Μοριακή Διαγνωστική	MSc, Διδακτορική Φοιτήτρια, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Εργαστήριο Μοριακής Διαγνωστικής
Ηλιόπουλος Αριστείδης	Μοριακή Βιολογία	Καθηγητής Βιολογίας & Διευθυντής Εργαστηρίου Βιολογίας, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ, Συνεργαζόμενος Ερευνητής IMBB-ITE & ΙΙΒΕΑΑ
Καληφρακάκου Δέσποινα	Βιοπληροφορική	MSc Βιοπληροφορικής, Διδακτορική Φοιτήτρια, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Εργαστήριο Μοριακής Διαγνωστικής
Κοτσινός Αθανάσιος	Ιστολογία-Εμβρυολογία	Επίκουρος Καθηγητής, Εργαστήριο Ιστολογίας - Εμβρυολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών
Κουκούλης Γεώργιος	Παθολογοανατόμος	Καθηγητής Παθολογικής Ανατομικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Κουτσόπουλος Αναστάσιος	Παθολογοανατόμος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Κωτσάκης Αθανάσιος	Παθολόγος - Ογκολόγος	Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας- Ογκολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Λιναρδόπουλος Σπυρίδων	Μοριακή Βιολογία	Professor in Cancer Biology and Therapeutics, The Institute of Cancer Research, University of London
Λυγερού Ζωή	Μοριακή Βιολογία	Καθηγήτρια Βιολογίας, Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Πατρών
Μαγκλάρα Αγγελική	Κλινική Χημεία	Επίκουρη Καθηγήτρια Κλινικής Χημείας, Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Μόσιαλος Γεώργιος	Μοριακή Βιολογία	Καθηγητής, Τμήμα Βιολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Μούντζιος Ιωάννης	Παθολόγος - Ογκολόγος	MD,MSc, PhD, 251 Γ.Ν. Αεροπορίας
Μπαξεβάνης Κωνσταντίνος	Ανοσολογία	Διευθυντής Τμήματος Ανοσολογίας, Κέντρο Ανοσολογίας και Ανοσοθεραπείας του Καρκίνου, Γ.Α.Ο.Ν.Α. «Ο Άγιος Σάββας»
Μπατιστάτου Άννα	Παθολογοανατόμος	MD, PhD, Καθηγήτρια Παθολογικής Ανατομικής, Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Παπαδοπούλου Άννα	Βιοχημεία - Μοριακή Βιολογία	Γ' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Π.Γ.Ν. «Αττικόν»
Παππάς Περικλής	Φαρμακολογία	Αναπληρωτής Καθηγητής Φαρμακολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Παπαμεντζελοπούλου Μυρτώ	Μοριακή Διαγνωστική	MSc, Διδακτορική Φοιτήτρια, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Εργαστήριο Μοριακής Διαγνωστικής
Πατέρας Ιωάννης	Ιστολογία-Εμβρυολογία	Επίκουρος Καθηγητής, Εργαστήριο Ιστολογίας και Εμβρυολογίας, Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Πενθερουδάκης Γεώργιος	Παθολόγος - Ογκολόγος	Αναπληρωτής Καθηγητής Ογκολογίας, Διευθυντής Ογκολογικής Κλινικής, Π.Γ.Ν. Ιωαννίνων
Πετράκης Δημήτριος	Παθολόγος - Ογκολόγος	Επιμελητής Β΄, Ογκολογική Κλινική, Π.Γ.Ν. Ιωαννίνων
Σαλούστρος Εμμανουήλ	Παθολόγος - Ογκολόγος	Επιμελητής Β', Μονάδα Ογκολογίας, Γ.Ν. Ηρακλείου «Βενιζέλειο»
Ταβερναράκης Νεκτάριος	Μοριακή Βιολογία	Καθηγητής Μοριακής Βιολογίας Συστημάτων, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης, Πρόεδρος Δ.Σ., Διευθυντής Κεντρικής Διεύθυνσης Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), Διευθυντής Ερευνών, Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας (IMBB)
Τσιατάς Μαρίνος	Παθολόγος - Ογκολόγος	Ογκολογική Κλινική, Ιατρικό Κέντρο Αθηνών
Φούκας Περικλής	Παθολογοανατόμος	Αναπληρωτής Καθηγητής, Β` Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής, Π.Γ.Ν. Αττικόν, Ιατρική Σχολή, ΕΚΠΑ
Φωστήρα Φλωρεντία	Μοριακή Διαγνωστική	PhD, Κλινική Εργαστηριακή Γενετίστρια, ΕΚΕΦΕ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ, Εργαστήριο Μοριακής Διαγνωστικής
Φώτσης Θεόδωρος	Βιολογική Χημεία	Καθηγητής Βιολογικής Χημείας, Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Διευθυντής Ινστιτούτου Βιοϊατρικών Ερευνών (ΙΒΕ)

Χορηγοί

Γενικές Πληροφορίες

Ημερομηνία & Τόπος διεξαγωγής

18-19 Μαΐου 2018
Ξενοδοχείο Radisson Blu Park Hotel,
Λεωφ. Αλεξάνδρας 10, 106 82, Αθήνα

20 Μαΐου 2018
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ
Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄
& Νεαπόλεως 27,
15341 Αγία Παρασκευή

Γραμματεία Σεμιναρίου

E.T.S. Events & Travel Solutions A.E.
Ελ. Βενιζέλου 154, 17122 Ν. Σμύρνη
Τηλ.: 210-98 80 032, Φαξ: 210-98 81 303
E-mail: ets@otenet.gr, ets@events.gr
Website: www.events.gr